

Monumentnummer*: 408930

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 november 1991
Kadaster deel/nr 82856/114

Woonplaats* Assen
Gemeente* Assen
Provincie* Drenthe

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Assen	S			867
Assen	S			1099
Assen	S			869
Assen	S			1098

Omschrijving**

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. De geschiedenis van de historische tuin- en parkaanleg van Overcingel gaat terug tot in de laatste kwart van de 18e eeuw. Waarschijnlijk liet Johannes van Lier kort na 1777-1778, toen hij het huis Overcingel liet bouwen, een tuinaanleg realiseren. Rondom en ten oosten van het hoofdgebouw kwam een rechthoekige siertuin tot stand, waarvan het verloop van de oorspronkelijke omgrenzing, met uitzondering van een strook aan de ZW-zijde, nog geheel bestaat. Enkele telgen van de rechte beukenhaag, die deze grens aan de zuidzijde markeert, dateren wellicht nog uit deze oudste fase van de geschiedenis van de parkaanleg. Aan de oostzijde van de siertuin liet Johannes van Lier in de as van het huis het nog steeds bestaande door een beukenrij omzoomd (deels 19e-eeuws, deels 20e-eeuws) 'grand canal' aanleggen, een motief, dat in Nederlandse historische tuinen en parken tegenwoordig vrij zeldzaam geworden is. Het ten zuiden van het kanaal gelegen rechthoekige perceel hakhout, dat op de plattegrond van de stad Assen door P.A.C. van Buwama Aardenburg uit 1809 staat aangegeven, bestaat nog steeds, zij het dat het assortiment (o.a. eik en beuk) van recentere datum is (19e- en 20e-eeuws) en dat het aangeduide padenverloop ontbreekt. Uit deze oudste fase van de geschiedenis van Overcingel dateren waarschijnlijk nog het tracé van de laan ten zuiden van het huis (19e-eeuwse eiken) langs de huidige boomgaard, van de laan ten noorden van het sierpark (19e-eeuwse eiken) en van het tracé van de laan langs de oostzijde van het Wilhelmina Ziekenhuis (19e-eeuwse eiken). Door hun geometrische of bijna geometrische situering ten aanzien van het huis en van het park rondom en ten oosten van het huis maken deze lanen met de aangrenzende weide- en bospercelen deel uit van de architectuur van de historische aanleg van Overcingel. Het aan de zuidzijde van Overcingel gelegen parkbos met eik, beuk en taxus is in de 19e eeuw aangelegd; ook het rechte padenverloop, dat dit bos doorsnijdt, kwam toen tot stand. De hier en aan de oostzijde van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Overcingel gelegen houtwallen dateren uit de 18e eeuw of eerder. Omstreeks 1820 liet de toenmalige eigenaar Joannes Henricus Petrus van Lier de siertuin en een strook aan de ZW-zijde hiervan in landschapsstijl opnieuw aanleggen. Op stilistische gronden kan deze kleinschalige tuin, die nog geheel bestaat, aan Lucas Pieters Roodbaard (1782-1851) worden toegeschreven. Ter plekke realiseerde hij een grillig patroon van smalle diepliggende slingerpaadjes, die bol liggende gazons in ongelijke rondingen omsluiten. Variatie in de ruimtelijke opbouw van het park en doorzichten in het agrarisch benutte deel van Overcingel bracht hij tot stand door een 'natuurlijk' aandoende accidentatie en door een welbewust gekozen schijnbaar natuurlijke aanplant van solitairen (paardekastanje, *Taxodium ascendens*, tulpeboom, sneeuwkllokjesboom, moerascypres, eik, beuk) boomgroepen (eik en beuk ten noorden en zuiden van de oprit), solitaire heesters en heestergroepen (*taxus* en *rhododendrons*). Dat de gezichten vanuit het hoofdgebouw en het park op de agrarische percelen (nu weide- en bospercelen) en vice versa een belangrijk element zijn van de aanleg op Overcingel blijkt ondermeer uit een schilderij uit ca. 1860 op de ZO-zijde van het huis vanaf een perceel bouwland (tegenwoordig weiland en bos). Vanuit het huis was een weids gezicht over deze percelen in deze richting gerealiseerd. Ook het gezicht op landerijen ten oosten van het 'grand canal' speelden in de aanleg een belangrijke rol. Het gezicht vanuit het huis over de siertuin vernauwde zich ter plekke van het door bomen begrensde 'grand canal', om zich in de weidsheid van het land ten oosten hiervan te verliezen. In de jaren vijftig van deze eeuw werd op een trapeziumvormig perceel aan de westzijde van Overcingel een boomgaard met hoogstamfruitbomen (meest oude rassen) aangelegd, die de oude ten zuiden van de siertuin gelegen boomgaard, waarvan nog enkele fruitbomen bewaard zijn gebleven, verving.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg